

TÍN NGƯỠNG THỜ LONG MẪU NƯƠNG NƯƠNG Ở CẦN THƠ

*Trần Phỏng Điều
Trường Cao đẳng Cần Thơ*

Long Mẫu Nương Nương là vị thần nằm trong hệ thống thần linh được người Hoa thờ trong chùa từ rất lâu đời. Song, trong hệ thống thần linh được thờ trong chùa Hoa ở Cần Thơ hiện nay phần lớn người ta chỉ chú ý đến thần tích của Quan Thánh Đế Quân và Thiên Hậu Thánh Mẫu, còn Long Mẫu Nương Nương thì rất ít người biết về lai lịch của Bà. Ngay cả ngôi chùa có đặt tượng thờ Bà cũng không mấy ai am hiểu nguồn gốc của vị thần này. Như vậy, trong một thời gian dài, nhiều người đã mặc nhiên chấp nhận Long Mẫu Nương Nương như là một vị thần đã có sẵn, được các tiền nhân thờ cúng từ lâu mà không hề truy nguyên gốc tích của Bà. Điều này đã đưa chúng tôi đến những chuyến đi điền dã để tìm hiểu tông tích của Bà.

Sự tích về Long Mẫu Nương Nương được bà con người Hoa ở Cần Thơ tương truyền như sau:

Thứ nhất, Long Mẫu Nương Nương họ Ôn, quê mẹ ở huyện Đức Khánh, tỉnh Quảng Đông, quê cha ở Đằng huyện, tỉnh Quảng Đông. Bà có một em gái, một chị gái và bốn chị em gái kết nghĩa. Họ cùng nhau chuyên làm việc thiện cứu người. Đặc biệt, Bà có tài biết trước các thiên tai để báo trước cho con người, khi Bà chết được phong là Long Mẫu Nương Nương.

Thứ hai, truyền thuyết dân gian cho rằng Bà họ Ôn. Một lần, Bà ra suối giặt đồ, thấy ở suối có một vệt sáng hình ngũ sắc, Bà đến gần thì thấy cục đá. Bà đem về, hai mươi bảy ngày sau nở ra 5 con rồng con. Lớn lên, năm con rồng này nhờ ơn Bà tạo điều kiện cho chúng sinh ra nên gọi Bà là mẹ. Sau đó, chúng cùng Bà đi khắp nơi làm việc thiện, giúp dân làng diệt trừ thú dữ, diệt trừ sâu bọ phá hoại mùa màng ... nên dân gian nhờ ơn Bà cùng 5 con rồng nên gọi Bà là Long Mẫu Nương Nương.

Thứ ba, trong cuốn “Chùa Hoa thành phố Hồ Chí Minh”, tác giả Trần Hồng Liên cho rằng: Bà là con vua Thủy Tề nhân một bữa đi ngao du trên biển, có một ông lão đánh cá vô tình bắt được, thấy cá hơi lạ nên ông không giết ăn thịt và cũng không đem bán mà mang về nuôi. Một buổi tối nọ tình cờ ông thấy cá hiện hình nửa người nửa cá. Sau thấy tội, ông đem thả cá ra biển. Trước khi cá bơi khỏi, ông nghe văng vẳng tiếng cảm ơn và dặn dò nếu khi nào đi biển đánh cá gặp hoạn nạn, kêu Bà sẽ cứu. Sau này, gặp sóng gió ông kêu cứu Bà mà thoát nạn. Từ đó, dân chài tin tưởng thờ cúng Bà và cầu cứu Bà khi gặp nạn ngoài biển.

Qua các truyền thuyết trên ta thấy, Long Mẫu Nương Nương là vị thần vừa làm việc thiện vừa cứu người gặp nạn trên biển. Hai chức năng này rất phù hợp với tâm tính người Hoa. Người Hoa, ngoài việc giao thông trên biển, họ còn dùng thuyền bè để di dân đi các nơi vì vậy họ tin ở Long Mẫu Nương Nương cũng như tin vào Thiên Hậu Thánh Mẫu vậy. Còn về việc thiện thì người Hoa cũng là một dân tộc thích làm việc thiện. Khi cuộc sống ở Việt Nam được ổn định, họ có cái ăn, cái mặc, có được cuộc sống dư dả họ bắt đầu dùng đồng tiền kiếm được của mình để chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn. Bởi, hơn ai hết, họ rất thấu hiểu cuộc sống cơ hàn mà chính bản thân họ đã từng trải qua. Họ từng phải đi làm công, mua ve chai lông vịt, cả nhà ăn điểm tâm bằng một nồi cháo trắng... Cho nên, khi có tiền họ sẵn sàng làm điều thiện. Họ hay giúp đỡ trẻ mồ côi,

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

người già neo đơn, phát gạo cho người nghèo... trong những ngày cúng Vu Lan hay những buổi đầu đèn là những ví dụ điển hình.

Ở Cần Thơ, mặc dù hình tượng của Long Mẫu Nương Nương so với Quan Công, Thiên Hậu không rực rỡ bằng nhưng vị thần này vẫn có một vai trò hết sức quan trọng trong đời sống tinh thần của người Hoa nơi đây. Trong chùa, người ta dành hẳn cho Bà một gian thờ riêng, đúc tượng để thờ, tượng Bà cao khoảng 0.8m, mình khoác áo choàng, đầu đội mũ, được đặt trong khánh thờ. Và khi cúng lễ, những phẩm vật dùng để cúng các vị thần khác cũng không khác mấy so với phẩm vật dùng để cúng Bà.

Như vậy, trong đời sống tâm linh của người Hoa ở Cần Thơ, Long Mẫu Nương Nương vẫn có một vị trí đặt biệt quan trọng.

Long Mẫu Nương Nương là vị thần trong tín ngưỡng dân gian của người Hoa ở Cần Thơ nói riêng Nam bộ nói chung. Mặc dù ở Cần Thơ thần tích của Bà ít được người ta biết đến những không vì thế mà vai trò hiển linh của Bà giảm đi, một số ngôi chùa Hoa ở Cần Thơ có gian thờ Bà đã minh chứng cho điều này.

Long Mẫu Nương Nương cùng với các vị thần khác được thờ trong chùa ở Cần Thơ đã góp phần làm phong phú thêm đời sống tâm linh của người Hoa, giúp họ vững tin vào cuộc sống và tìm chốn bình an nơi tâm hồn.